

handling. Jeg fremhæver navnlig dette, thi det var mere naturligt, at Sagen ikke kom til anden Behandling, da den paany forelagdes Folkethinget i Samlingerne 1863—64 og 1864—65. Vist er det, at Sagen har været forelagt 3 Gange fra Regjeringens Side, ikke i det Omfang, hvori den nu forberedes, men i snevrere Omfang. Et Par Aar senere indbragtes der atter et Forslag, men da blev der givet Sagen en ny Skikkelse, idet nemlig de Erfaringer, som imidlertid vare gjorte i Udlandet, ogsaa gjorde sig gjældende her saaledes, at Nødvendigheden af en nøie Forbindelse mellem den borgerlige Retspleie og Strafferetspleien kom mere til Bevidsthed, saa at man samtidig med Forslag om Strafferetspleiens Omdannelse ogsaa ønskede et Forslag til Omdannelse af den borgerlige Retspleie. Naar nu ærede Medlemmer ville erindre, at det tog omtrent en Tid af 15 Aar at forberede Straffeloven, som derpaa senere lykkelig gennemførtes, fordi den var bleven omhyggelig forberedt, saa tror jeg ikke, det kan undre Dem, at der er gaaet 5 Aar, siden den Kommission blev nedsat, som skulde udarbejde Forslag til en forandret borgerlig Retspleie og Strafferetspleie, uden at Arbeidet endnu er fuldført. Det er overhovedet mine Herrer! naar man spørger, hvorfor denne Sag saa vanskeligt trænger igennem i Danmark, ikke svært for den, som kender noget til den virkelige Tingenes Tilstand, at besvare det Spørgsmaal. Den har i Lydsland kunnet trænge langt hurtigere igennem, fordi der i en Del af Lydsland allerede fandtes en Retstilstand, hvorunder de nye Grundfættninger vare gennemførte saaledes, som man dengang ansaa det for hensigtsmæssigt at gennemføre dem. Det var Følgen af Frankrigs Erobring af Rhinlandene, at de franske Procesinstitutioner indførtes i de Lande, der ligge paa den venstre Rhinbred, og da disse Lande kom tilbage til Lydsland, kastedes der et Gæringsstof ind i hele den tydske Retsudvikling, der efterhaanden har ført til den fuldstændige Omdannelse, som nu forestaar. Derfor havde man i Lydsland i 1848 Embedsmænd, Dommere og Advokater, som vare vante til den mundtlige Retspleie baade i Straffesager og i borgerlige Retsager i Overensstemmelse med den franske Proceslovgivnings Grundfættninger, og derfor var det i Lydsland uendelig lettere at oversføre disse Grundfættninger paa de øvrige Dele af Lydsland, end det har været at gennemføre dem i Danmark, hvori Ingen ad den praktiske Vej har været i Stand til at sætte sig ind i disse Forhold, men hvor Alt skal føres igennem ad Tankens Vej, og hvor den Modstand, som tilbøds naturligvis ligger i Roustinen, i den hidtilværende Erfarings Magt, men tilbøds ganske vist og i modstridende Overbevisning, er meget stærk. Men mine Herrer! De maa ikke tro, at denne Sag er glemt, fordi der ikke er fremkommet Forslag. Jeg kan

tværtimod sige Dem, at selv under de Forhold, der ere opstaaede her, siden Rigsdagens Samling blev aabnet, har Processkommissionen i al Stilhed og Ro fortsat sin Gjærning; i et Møde, som faldt i Slutningen af forrige Aage, saae det Medlem af Kommissionen, hvem den nye Bearbejdelse af Forslaget om Strafferetspleien har været overdraget, sig i Stand til at forelægge sit omfattende Forslag i den Retning, Ledfaget af udsørlige, omhyggeligt affattede Motiver, og jeg saae mig saaledes i Stand til paa Grundlag deraf at indkalde Vndringsforslag til 2den Behandling af Sagen, hvilke Vndringsforslag altsaa vilde være at udarbejde i al Stilhed og Ro, medens — hvis Finantsloven forkastes — Valguoen gaar ud over hele Landet. Saaledes gaar den forberedende Gjærning sin ubemærkede Gang ved Siden af al den Larm og Uro, som Dagens politiske Bevægelse fremkalder. Men det er naturligt, at det Lovforslag, der nu er Spørgsmaal om, faar en sværere Fødsel, end Forslaget i 1862 vilde have havt, dersom Regjering og Rigsdag dengang havde kunnet enes om en hurtigere Gjennemførelse; thi det ligger i Forholdets Udvikling, at Principerne klares mere skarpt, og dermed bliver Fordringen, som stilles ved Sagens Gjennemførelse, større.

Der møder her den Anke, som kan gjøres mod mangfoldige ærede Medlemmer af det Flertal, som fremkalder den nuværende Situation, at de tænke altfor lidt paa den hele aandelige Bevægelse, som i forskjellige Retninger foregaar ikke blot i Landet, men ogsaa udenfor Landet. Alle Løder ere ikke lige stikede til store Lovgivningsarbejders Gjennemførelse. Der er i den Retning lykkelige Løder, og der er mindre lykkelige Løder. Der er Løder, hvor man ligesom kan anvende det svenske Ordspog, at „naar Lykken vil, jsaa skyder Pistolhysteret“, den offentlige Mening er modnet, saa Frugten er færdig til at plukkes. Der er andre Løder, hvor Alt gaar trægt og tungt, fordi man kun møder Meningsforskjel og Strid. Held den, der som Minister arbejder under den førstnævnte opadgaende Konjunktur; Taalmodighed er den Egenkab, som først og fremmest kræves af den Minister, der skal arbejde under den nedadgaende Konjunktur, i Usikkerhedens og Forvirringens Tid som den nuværende.

Fremfor Alt maa man da ikke vælge en Tid som den nuværende til at gjøre saadanne Paastande som dem, der ere fremkomme fra Folkethingets Flertal. Dette er ikke et Tidspunkt, hvorpaa man kan storme frem, men det er langt snarere en Tid, hvor en saadan Fremstormen driver den offentlige Mening stærkere og stærkere i konservativ Retning. So mere der stilles Fordringer, som gaa videre end den almindelige Erfjendelse naaer, desto mere drives den offentlige Mening over i den modsatte Retning. Det skulde undre mig, om de Herrer ikke allerede ved flere Leiligheder have maattet fænde, at dette